

Bon dia

En primer lloc **excusar l'assistència del president de la Unió de Periodistes Sergi Pitarch** qui hauria d'estar a aquest acte però que per problemes d'agenda d'última hora no ha pogut assistir.

Per a parlar en nom de la Unió de Periodistes Valencians he vingut jo, **em presente**, ja que imagine que molts no em coneixeu, sóc Jéssica Ortega, periodista, membre de la Unió de Periodistes i actualment responsable de comunicació i tècnic de l'associació.

M'agradaria **continuar saludant a tots els presents i agraint la invitació** a aquesta jornada de Treball a la Direcció General de l'Agència Valenciana d'Igualtat en la Diversitat a la qual felicitem per aquesta iniciativa i per tot el treball que desenvolupa diàriament amb l'objectiu de vetllar per l'aplicació del principi d'igualtat de tracte i no-discriminació i per contribuir amb la seua feina a eliminar els delictes d'odi.

A nosaltres hui **ens ha tocat parlar de sensibilització als mitjans de comunicació.** Pense que el títol no podria estar més encertat. Sensibilitzar els periodistes, quin gran repte! i què difícil en aquests temps de velocitat i immediatesa que vivim.

De fet, **la nostra responsabilitat és cabdal.** Tant en designar o no què és notícia, en el seu tractament i, sobre tot, en el llenguatge que utilitzem. I és ahí on trobem un dels punts fonamentals de la nostra feina i responsabilitat com a periodistes i mitjans de comunicació. **Si és important utilitzar un llenguatge que respecte la diversitat, ho és també escriure d'una manera no discriminatòria.** Són claus els usos respectuosos de les imatges, el respecte de la privacitat, la protecció de la víctima i l'assenyalament del verdug.

Però abans de continuar parlant sobre com el mitjans de comunicació han de tractar els delictes d'odi, ens agradaria deixar clar a què tipus de delictes ens estem referint.

Els delictes d'odi és bassen en la Intolerància. La intolerància implica un comportament que viola o denigra la dignitat i els drets de la persona per la seua identitat o pertinença a un col·lectiu, o simplement convida a violar-los o negar-los. **El terme «intolerància», conforme a la Declaració de Principis de la UNESCO,** és un concepte que designa la negació del respecte i de l'estima a la dignitat de la persona i a la diversitat humana; és un terme que supera la noció limitada de racisme i que es refereix a fets associats com les accions homòfobes, antisemites, islamòfobes, d'hostilitat ideològica, religiosa, cultural..., i altres agressions comeses per la singularitat diferenciada de la víctima, com és el cas de les "persones sense llar" que són víctimes d'abominables crims d'odi per fòbia a la seua condició social de pobresa el que es coneix com (aporofòbia).

En resum, qualsevol infracció penal motivada per intolerància, es a dir, per prejudicis o animadversió a la víctima a causa de la seua connexió, pertinença o relació amb un grup social vulnerable d'intolerància indica que estem davant un delicte d'odi.

Cal insistir davant qui els banalitzava, que no són delictes comuns, que són delictes motivats per prejudicis o fòbies que danyen a persones, a les seues propietats i al grup amb el qual s'identifiquen, generant diversos àmbits de victimització social. Tampoc es tracta de simple discriminació, existeixen bastants infraccions penals que no es poden reduir a un acte discriminatori.

Fa uns mesos els nostres companys periodistes **Miquel Ramos i David Bou** van presentar el portal '[Memòria de 25 anys d'oblit](#)', el portal, com imagine sabeu, **és un mapa interactiu que geolocalitza els assassinats** per motiu de violència ultra al futbol, intolerància criminal, racisme i xenofòbia, aporofòbia, odi ideològic, islamofòbia i transfòbia.

Durant la presentació del portal **David Bou deia que efectivament els mitjans de comunicació no havien estat a l'altura** pel que fa als crims d'odi, afirmava que els mitjans han tapat sempre aquesta mena de crims per a no convertir-ho en una problemàtica ni generar alarma social. Com bé diu Bou, aquests casos es publiquen en la secció de successos i no es fa cap continuïtat. Es dóna la notícia de la mort i la detenció i no es publica res sobre el judici. Aquests casos s'inclouen en la categoria de successos, sin distingir la condició de la víctima.

Moltes voltes, són les pròpies **fonts d'informació (la policia, la Guàrdia Civil, la fiscalia)** els que intenten, per dir-ho d'una manera elegant, mitigar l'impacte d'este tipus de delicte. I per posar **un exemple que tots coneguem. L'assassinat de Guillem Agulló**, va ser un clar exemple de com esta batalla per identificar un delicte d'odi també es juga als mitjants de comunicació.

Les dos principals capçaleres de la ciutat de València, de la mateixa manera que va passar al judici i en el propi debat públic, van plantejar la informació d'una manera molt diferent. Una plantejant el cas com el que és, un assassinat amb una clara intencionalitat política i xenòfoba, i l'altra intentat mostrar el cas com una baralla entre "bandes rivals", un tema més vinculat a la delinqüència comú.

Ens agradaria ací i tenint en conte este punt, **reivindicar la importància de tenir una Fiscalia especialitzada en delictes d'odi**. Un Ministeri Públic que tinga una sensibilitat important per combatre este tipus de delictes i que actue d'una manera proactiva en la seua persecussió i erradicació. De la mateixa manera calen periodistes especialitzats i formats en este tipus de temàtica, igual que hi ha especialitzats en Economia o Cultura, i **també calen fiscals formats en este tipus de delictes**, ja que els fiscals son claus alhora que hi haja una bona relació entre la judicatura i els mitjans de comunicació.

Aleshores, quin és el gran debat ací? Què han de fer els mitjans de comunicació davant les agressions de grups d'extrema dreta, crims per racisme, xenofòbia. Com hem de tractar aquesta informació? Efectivament, mereix ser tractada d'una forma distinta? o precisament si li donem més entitat, com per exemple es fa amb els crims de violència de gènere, podem causar l'efecte contrari? Podem contribuir a crear eixa alarma social que deia Bou o inclús generar més crims d'aquest tipus per efecte imitació? O pel contrari cal solidaritzar-se amb aquestes víctimes, aprofundir en aquesta informació i fer un seguiment com cal del cas?

El periodistes ens trobem tots el dies amb este tipus de debats que, lamentablement hem d'afrontar amb molt poc de temps de marge. Per a començar **és fonamental la diversitat de les fonts d'informació**. Evidentment hem d'anar a les fonts oficials –policia, fiscals, advocats...- però és clau per a el relat d'estes causes acudir a fonts alternatives.

ONGs u organitzacions sensibilitzades amb este tipus de discriminació i que ens donen una visió diferent d'esta realitat que ens plantegen les institucions, en molts casos, interessada. No és que ho plantegem com una conspiració de les institucions, sinó que en molts casos ho fan per amagar un problema real que en cas de fixar-se en l'agenda informativa ens faria avergonyir-nos com a societat.

Evidentment, **com a periodistes entenem que les informacions sobre crims d'odi s'han de tractar als mitjans de comunicació.** Res s'ha d'amagar, però com us deia, amb una sèrie de particularitats. Per exemple, i com passa a la violència de gènere, s'ha de tractar a la víctima d'una manera respectuosa, contant el seu cas fugint de la informació groga. En canvi, respecte al verdug, s'ha d'evitar la seua idealització i evitar justificar el motiu del seu delicte. Per exemple, nosaltres som partidaris de fer pública la foto de l'agressor i no de la víctima, com una manera d'assenyalar la pràctica xenòfoba.

Pel que fa a si contar o no este tipus d'informacions, **nosaltres ens postulem perquè siga així.** Només conseguirem que les institucions es sumen a este tipus de denúncia quan es convertixquen en notícia. Lamentablement quan esdevinguen un problema social. Per això, cada agressió nazi o homòfova, per posar dos exemples prou comuns a València, s'han de presentar com a agressions xenòfoves i no com a delinqüència comú o baralles entre iguals. Perquè ahí és on està el quid de la qüestió. Sinó, ¿perquè els advocats defensors i la pròpia policia intenten mitigar la màxima de crim polític?. Per a evitar penes més dures i un rebuig social més important.

Pel que fa al llenguatge, encara que hem avançat molt en els temps de Democràcia a Espanya, tampoc ens hem de dormir. No és difícil vore als mitjans de comunicació, sobre tot a la TV, actituds masculistes o discriminatòries. Estes actituds s'han de denunciar i censurar. Quin és el problema? **La manca dels defensors dels lector i telespectadors** i, sobre tot i en els casos en els que existix, **la falta d'especialització en llenguatge discriminatiu i ofensiu** cap a col·lectius com els homosexuals o transexuals.

S'ha de cuidar molt l'ús del llenguatge i sobretot les declaracions que puguen ser ofensives. Els periodistes seleccionem la informació i per això hem d'apartar dels mitjans de comunicació qualsevol paraula que fomente la desigualtat o que justifique estes actituds. A més a més hem d'intentar **donar veu a les víctimes sempre i acompanyar les notícies amb l'opinió dels experts.**

I ja per finalitzar, és clau per al seguiment d'este tipus de casos **estar damunt de la notícia fins al final.** Des de l'agressió, al judici, inclús contar les possibles repercussions per a la víctima i la família. I tot això contextualitzar-ho amb la realitat social i política. Totes les setmanes es produïxen delictes d'odi i els mitjans de comunicació ens hem de convertir en altaveus de les víctimes i de denúncia contra els verdugs.

PUNTS IMPORTANTS: Decàleg

- Utilitzar un llenguatge que respecte la diversitat, un llenguatge especialitzat
- Escriure d'una manera no discriminatòria
- Ús respectuós de les imatges, publicar la del agressor, no la de la víctima
- Respectar la privassitat
- Protegir a la víctima i assenyalar el verdug
- Formar periodistes especialitzats en esta temàtica
- Buscar la diversitat de fonts d'informació: oficials i també ONG'S, víctima i experts.
- Fugir del sensacionalisme
- Seguir la notícia fins al final
- **CONVERTIR-SE EN ALTAVEUS DE LES VÍCTIMES**